

Petra Kodre

Od glasov do knjižnih svetov

Rešitve nalog iz samostojnega delovnega zvezka
za slovenščino v 7. razredu osnovne šole
JEZIK in KNJIŽEVNOST

7

I. DEL: JEZIK

Knjižni in neknjižni jezik

1. Npr.: Narečja ni primerno uporabljati v večini uradnih pogovorov (npr. med učiteljem in učencem ali njegovimi starši) ter večini pisnih besedil (npr. v knjigah, časopisih, šolskih učbenikih ...).
2. nogavice: 9, j, C
varnostna sponka: 11, č
dekle: 2, k, A
zajemalka: 3, i
denarnica: 1
zadrga: 4, c
dežnik: 10, a
pokopališče: 5, b, B
rezanci: 6, g
denar: 13, d
dimnik: 12, h
poroka: 8, e, D
3. Npr.: smrdeček za pelargonija (nar. primorsko)

Črke in glasovi slovenskega knjižnega jezika

2. a) bresplačen → brezplačen
b) glazba → glasba
c) droptinice → drobtinice
č) hrptenica → hrbtenica
d) iskopati luknjo → izkopati luknjo
e) precednik → predsednik
f) potstrešje → podstrešje
g) odpeljati → odpeljati
h) obiskati babičin grob → grob
i) rastava → razstava
j) moralna potpora → podpora
k) zdrau zajtrk → zdrav
l) drah plašč → drag
m) preslatka čokolatka → presladka čokoladka
n) svadba → svatba
o) šoferski izpit → izpit
p) prvi moš države → mož
r) ribesov sladolet → ribezov sladoled
4. b) grob → Npr.: Grobost ni ravno lepa čednost.
c) gospot → Npr.: Si tudi ti rad gospodovalen?
č) glazbenik → Kako se glasi vaša šolska himna?
d) slatkor → V čaj je dala naravno sladilo.
e) nahrptnik → Te še boli hrbet?

Beseda in besedna zveza

Beseda

3. a) 13 besed
b) 10 besed
4. Po smislu, npr.:
b) Če se bo nebo prekrilo z oblaki, sonce ne bo tako močno pripekalo.
c) Na pol poti se je ustavil, legel pod drevo in napol zaspal.
č) Sam si se odločil za to glasbilo, zato vztrajaj!
d) Zakaj ga nisi vprašal, za kaj bodo uporabili ta denar?

- e) Na poti v gozd lahko odstranite podrto drevo, saj vam bo najbrž napoti.

Odnosi med besedami

1.

	SOPOMENKA	PODPOMENKA	NADPOMENKA	PROTIPOMENKA
bolnik/bolni	pacient	astmatik	moški	zdrav človek
prodajalec	trgovec	mesar	človek	kupec
2. a) 3
b) 1
c) 4
č) 3
d) 1
e) 2
f) 4
g) 2
3. a) cmerav, objokan, solzav ...
b) glasen, bučen, gromek ...
c) hraber, neustrašen, junaški ...
č) pameten, moder, bister, umen ...
d) mogoče, nemara, morebiti ...
e) neskončen, neizmeren ...
4. a) podatek
b) stik
c) priljubljen
č) položaj
d) sebičnež

Besedna družina

1. a) srček; -sir-
b) bolha; -bol-
c) Mirjam; -mir-
2. Npr.: plesalec, plesalka, plesišče, plesati, zaplesati, preplesati, plesni ...

Besedna zveza

1. Npr.:

BESEDA	BESEDNA ZVEZA	BESEDA	BESEDNA ZVEZA
danes	danes zjutraj	pošten	pošten boj
mleko	alpsko mleko	igrati	igrati tombolo
šola	šola smučanja	bister	bister potok
lani	lani poleti	dati	dati petko

Stalna besedna zveza

1. b) Novo mesto
c) Nova Gorica
e) Pod milim nebom, Desa Muck
f) pod milim nebom
h) ostal z dolgim nosom
i) Ne joči, Peter, Gremo mi po svoje
k) Svet Evropske unije
2. Atlantski ocean
Rokavski preliv
Ilirska/Slovenska Bistrica
Zidani Most
zaradi ljubega miru
slepe miši (igra)
Pediatrična klinika Ljubljana
prva liga

Od besed in besednih zvez k vrstam besed

Besedne vrste

Glagol

- sem se odpravila, so ... povabili, sem ... stopila, sem ... drgnila; sem se ... ozirala; so; sem naredila, so ... tekli; Nisem vedela, se odpravim, sem povprašala; so ... preplavili, je bil/je; sem potrkala; so se ... odprla, je pogledala; se je ... namrščila; sem ... odprla, je ... nahrnila, je, ne veš, ne smejo trkati; sem bila, so ... predstavili
- sem izdal, sem delil, sem moral izbrati, so dobili, bo uganil, dobi, sem rekel, sem se imel, je izstrelil, sem uknil
- mi
  - ko
  - ji ... dobro
  - že
  - spet ... me
  - bolj
  - me
  - čm
  - še
  - to ... lepo
  - tu ... doma
	OSEBA (1., 2., 3.)	ŠTEVILO (ed., dv., mn.)	ČAS (sed., pret., prih.)
a)	izražajo, 3.	sem prišel, ed.	zakuriva, sed.
b)	stopamo, 1.	kadijo, mn.	ni obljubil, pret.
c)	si povedal, 2.	bo znal odgovoriti, ed.	je naročila, pret.
č)	greva, 1.	je narasel, ed.	je rekel, pret.
d)	bova padla, 1.	bova pobarvala, dv.	bova naročila, prih.
e)	pripadajo, 3.	nisem smel iti, ed.	ni pripeljal, pret.
f)	naredite, 2.	pomagajte, mn.	smučamo, sed.
g)	počakam, 1.	zahteva, ed.	sem, sed.
h)	delajta, 2.	pokličita, dv.	likava, sed.
i)	odkrili smo, 1.	uveljaviva, dv.	bo telefoniral, prih.
j)	zalučaj, 2.	poslušaj, ed.	si, sed.
k)	odgovorite, 2.	je sprejel, ed.	so rezervirale, pret.
l)	uresničim, 1.	bo začel razmišljati, ed.	nisi dosegel, pret.
m)	skuhaj, 2.	nismo, mn.	boš, prih.

  - pomagati
  - plesat, poslušat
  - prijavit
  - prezreti
  - živeti
  - uničiti
  - pogledat
  - doseči
  - vstati
  - jecljati
  - nehati
  - preverit
  - vprašat
  - sodelovati
  - slutiti
  - obleč

Glagolski naklon

- pov. nak.
  - pog. nak.
  - pov. nak.
  - pog. nak.
  - vel. nak.
  - pog. nak.
  - vel. nak.
  - pov. nak.
  - vel. nak.
  - pog. nak.
  - pov. nak.
  - vel. nak.
- V šoli **(se ne zabavaj)** s sošolci, ampak **(poslušaj)** razlago.
V šoli se ne bi zabaval s sošolci, ampak bi poslušal razlago.
  - Po možnosti **(se usedi)** čim bližje katedru, da **(boš)** lahko bolj zbrano **(spremljal)** pouk.
Po možnosti bi se usedel čim bližje katedru, da bi lahko bolj zbrano spremljal pouk.
  - Če česa **(ne razumeš)**, **(prosi)** učitelja ali sošolca, da ti snov še enkrat **(razloži)**.
Če česa ne bi razumel, bi prosil učitelja ali sošolca, da bi ti snov še enkrat razložil.
  - (Izkoristi)** vsako priložnost za pomoč drugim pri učenju, saj **(se boš)** s tem tudi sam veliko **(naučil)**.
Izkoristil bi vsako priložnost za pomoč drugim pri učenju, saj bi se s tem tudi sam veliko naučil.
  - (Uči se)** sproti. **(Ne čakaj)**, da **(se)** ti snov **(začne)** kopičiti.
Učil bi se sproti. Ne bi čakal, da bi se ti snov začela kopičiti.
  - Za utrjevanje **(porabi)** veliko več časa kot za učenje nove snovi.
Za utrjevanje bi porabil veliko več časa kot za učenje nove snovi.

g) ^{vel. nak.} Delaj si miselne vzorce, saj ^{pov. nak.} boš tako snov zelo

hitro ^{pov. nak.} ponovil.

Delal bi si miselne vzorce, da bi tako snov zelo hitro ponovil.

h) ^{vel. nak.} Redno ^{pov. nak.} piši domačo nalogo.

Redno bi pisal domačo nalogo.

i) ^{vel. nak.} Zapisuj si vprašanja, ki jih učitelj ^{pov. nak.} zastavlja pri

ustnem ocenjevanju. Zapisoval bi si vprašanja, ki bi jih učitelj zastavljal pri ustnem ocenjevanju.

j) ^{vel. nak.} Glej dokumentarne oddaje ter ^{vel. nak.} beri strokovno

literaturo s področja, ki te ^{pov. nak.} veseli.

Gledal bi dokumentarne oddaje ter bral strokovno literaturo s področja, ki bi te veselilo.

	POVEDNI NAKLON	POGOJNI NAKLON	VELELNI NAKLON
a)	Zvečer pokličes mamo.		Zvečer pokliči mamo.
b)		Tu bi pošteno delali.	Tu delajte pošteno.
c)	Počistiš za sabo.	Bi počistil za sabo?	
č)	Doma nikoli ne bom pozabil.		Doma nikoli ne pozabi.
d)		Na izlet bi šli s kolesom.	Na izlet pojdimos kolesom.
e)		Bi se učil vsak dan?	Uči se vsak dan.
f)	Zapirate vrata.	Bi zapirali vrata?	
g)	Odselili se bomo na varno.		Odselimo se na varno.
h)		Polepšala bi ji dan.	Polepšajva ji dan.
i)	Tu se dobro počutiš.		Tu se dobro počuti.
j)	Enkrat že zavijaš rokave.	Bi že enkrat zavihal rokave?	
k)		Vse bi si zapomnil v šoli.	Vse si zapomni v šoli.
l)		Zaključil bi s pisanjem.	Zaključiš s pisanjem.
m)		Bi mi kaj zapeli?	Zapojte mi kaj!
n)	Pred tekmo treniramo.		Pred tekmo trenirajmo.

	VELELNI NAKLON	NAMENILNIK
b)	striži	strič
c)	leži	leč
č)	teci	teč
d)	tolci	tolč
e)	vleci	vleč
f)	vrzi	vreč
g)	prisezi	priseč

5. Npr.: striči: bi strigel, sem strigel; leči: bi legel, bom legel; teči: bi tekel, tečem

Samostalnik

1.	SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
	kariero	ž.	ed.	T
	smučarja	m.	ed.	R
	skakalca	m.	ed.	R
	šport	m.	ed.	T
	let	sr.	mn.	R
	občutki	m.	mn.	I
	leto	sr.	ed.	T
	Planici	ž.	ed.	M
	sezono	ž.	ed.	T
	stojišč	sr.	mn.	R
	letalce	m.	mn.	T
	smučeh	ž.	mn.	M
	transu	m.	ed.	M
	trenutkih	m.	mn.	M
	občutke	m.	mn.	T
	poletih	m.	mn.	M
	navdušenje	sr.	ed.	T
	množice	ž.	ed.	R
	čast	ž.	ed.	T
	zmagovalcem	m.	mn.	D
	posameznike	m.	mn.	T
	generacije	ž.	ed.	R
	letalnico	ž.	ed.	T
	svetu	m.	ed.	M
	Planico	ž.	ed.	T
	Franci	m.	ed.	I
	Petek	m.	ed.	I

Osební zaimék

- a) Stric → on
  - b) Simonu in Blažu → njima
  - c) Učenci → oni
- a) Mojca je zbolela, zato ji moram povedati, kaj je za domačo nalogo.
  - b) Na praznovanje bom povabil le Uroša, kajti le z njim se dobro razumem.
  - c) Jan edini obvlada ples v našem razredu, zato želim plesati z njim.
  - č) Ona je odlična vratarka.
  - d) Njemu lažje povem za slabo oceno kot mami.
  - e) O njem nisem vedel ničesar.
  - f) Njega že tako čaka veliko drugega dela.
- a) meni
  - b) njem
  - c) vas
  - č) vaju
  - d) njima
  - e) njim
  - f) Nje
  - g) ga
  - h) njiju
  - i) te
  - j) mi
  - k) njiju
  - l) Mene
  - m) nama
  - n) njem
  - o) njej

- p) mano
 r) vaju
 s) njiju
 š) vas
 t) nami
 u) mu
 v) vaju, vaju
 z) je
 ž) njem, njemu
4. Osebni zaimki so: nje, jo, ji, ga.
5. b) vanj
 c) Nadenj
 č) vame
 d) zanj
 e) obenj
 f) predenj
6. a) njega, mi
 b) mu, ju
 c) tebi, njej
 č) je
 d) nje
 e) mene, njih
 f) mene, njiju
- Daljšo (naglašeno) obliko osebnega zaimka uporabljamo, kadar želimo osebni zaimek poudariti.

Pridevnik

1. a) lastnostni
 b) lastnostni
 c) vrstni
 č) svojilni
 d) vrstni
 e) vrstni
 f) lastnostni
 g) vrstni
 h) lastnostni
 i) svojilni
 j) vrstni
 k) lastnostni
 l) svojilni
 m) vrstni
 n) lastnostni
 o) vrstni

Ker to niso pridevniki, ampak so samostalniki.

	LASTNOSTNI PRIDEVNIK	VRSTNI PRIDEVNIK	SVOJILNI PRIDEVNIK
a)	prekratke	poletne	sestrine
b)	dober	prenosni	Matjažev
c)	ново	gorsko	Sonjino
č)	ošiljen	kemični	učiteljev
d)	umazane	smučarske	stričeve

	OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
a)	sladek		najslajši
b)	utrujene		najbolj utrujene
c)		boljši	najboljši
č)		globlji	najgloblji
d)	čistih	čistejših	
e)		bolj bel	najbolj bel

	PRIDEVNIK	VRSTA	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
a)	praznična	last.	ž.	ed.	I
b)	orehova	vrst.	ž.	ed.	I
c)	tradicionalna	last.	ž.	ed.	I
č)	slovenska	vrst.	ž.	ed.	I
d)	večjih	last.	m.	mn.	M
e)	verskih	vrst.	m.	mn.	M
f)	rojstnih	vrst.	m.	mn.	M
g)	pomembnejših	last.	sr.	mn.	M
h)	družinskem	vrst.	m.	ed.	M
i)	boljšo	last.	ž.	ed.	T
j)	rujnega	last.	sr.	ed.	R
k)	dober	last.	m.	ed.	T

Svojilni zaimek

1. a) moje
 b) tvoja
 c) naš
 č) njegova
 d) vaša
 e) njegove
 f) njuna
 g) njena
 h) naša
2. a) moj
 b) njen
 c) njun
 č) tvoj
 d) najin
 e) naš
 f) njegov
 g) vajin
 h) vaš
3. a) Moj, njen
 b) naš
 c) vajinem
 č) tvoj
 d) njihove
 e) vašimi
 f) vajino
 g) njihovi
 h) naša
 i) njuno
 j) tvojem
 k) tvojemu
 l) našem
 m) vajinim
 n) njihove
 o) njihova
 p) vajin
 r) mojega
 s) vašim
 š) naše
 t) Najin
 u) vaši
 v) vaši
 z) moji
 ž) vaši

Povratni svojilni zaimek

1. a) njegovo
 b) svojo
 c) svojega, njene
 č) svoj, našega

2. a) svoje
b) vaš
c) svoj
č) njihovega, svojega
d) svojega, njegovi, vajinega
e) njegovemu
f) svojemu, njegovo
g) svojemu, svoje
h) svojemu, njegovemu
i) mojo
j) svojo, tvoja, tvojih
k) svoje
l) njegove
m) svoj
n) svojem
o) njenega, svojega
p) njenih, svojih
r) Svoje
s) svojo
š) svoj
t) njegov
u) svoje
v) svojih, njegovih, svoje
z) njenega
ž) njen, svojega

3. b) Pozdravili smo naše prvake.
Nimamo lastnih prvakov, ampak naše skupne.
4. b) Marjan je šel na morje z njegovo ženo.
Pričakovali bi, da gre Marjan na morje z lastno ženo, ne pa z ženo nekoga drugega.

Vprašalni zaimek

1. a) Zakaj so se na zabavi sprli?
b) Kje ga je zaneslo s ceste?
c) Katerega ovinka ni zvozil?
č) Kdaj je vedno prepisal domačo nalogo?
d) Kako je hodila po balkonu?
e) Kaj te čaka za vogalom?
f) Kakšna nevarnost te čaka za vogalom?
g) Kako je Mojca zadela glavno nagrado?
h) Kaj raste pri potoku?
i) Kdo živi v Velikih Žabljah?
j) Kako sem z njim vsak dan govoril?
k) Kje živi?
l) Katero Ameriko bom obiskal prihodnje leto?
m) Kdaj je močan veter s severa polomil star hrast?
n) Komu posodi moko?
o) Koga sem spoznal?
p) Kdaj je začel pisati?
r) Kdaj se oglasi?
s) Kako je govoril?
š) Kako je to povedal?
t) Kaj je Veronika skrbno pospravila?
u) Čigavo sobo je Veronika skrbno pospravila?
v) Kaj bi me najbolj razveselilo?
z) Zakaj se vedno pritožuje?
ž) Česa odraslim ne dajajmo za darilo?

Kazalni zaimek

1. a) Tega/Takega
b) Tega

- c) Takega
č) temi
d) Te/Take
e) tej
f) Takega
g) Ta, tista, one
h) Tisti
i) tistim
j) Te
k) takim
l) takim
m) tistega, tistih
n) tega
o) temi
p) tistem
r) tem
s) tistem
š) ta, tako, onim
2. *Tistih, ono* in *te* lahko zamenjamo s pridevnikom, *tistimi* in *onimi* pa s samostalnikom.
3. Osebni zaimki: b) mi, oni, nas, d) mi, vi, oni, f) ona, g) je, h) one
Kazalni zaimki: a) oni, c) ona, č) onim, e) oni, f) onih, g) one, i) one

Oziralni zaimek

1. a) čimer
b) komer
c) Kogar
č) Česar
d) čemur
e) Kogar
f) čemer
g) Kdor
h) katero
i) čimer
j) Česar
2. a) Kjer
b) Kolikor
c) ki
č) katerim
d) ki
e) ki
f) Čigar
g) Kdor
h) kjer
i) Kamor
j) Kdor
k) kar
l) Kakršen
m) Kjer
n) komer
o) Kakršno
p) kjer
r) Kadar
s) Kjer
š) Kdor
t) ki
u) katerikoli
v) katerih
z) kar
ž) Kar
3. a) katere
b) katerega/čigar

- c) katerega/čigar
 č) katere
 d) katerega
 e) katerih
 f) katerega
 g) katerih
 h) katerega/čigar
 i) katerega/čigar
 j) katerih
 k) katerega/čigar
 l) katere
 m) katerih
4. a) ki
 b) katero
 c) katerih
 č) katerem
 d) katerem
5. b) Zmaga, v katero ne vložiš veliko napora, ni veliko vredna.
 c) Slabe stvari, ki jih ponavljaš, sčasoma postanejo razvade.
 č) Gostilna, pred katero je veliko avtomobilov, je verjetno v redu.
 d) Igralci, na katere se je nemogoče zanesti, bodo takoj izključeni.
 e) Potica, v katero daš veliko orehov, je gotovo okusna.

Števniki

1.

GLAVNI ŠTEVNIKI	VRSTILNI ŠTEVNIKI
osem dvesto osemdeset dvesto štiristo en dva	stopetnajsti druge
2. a, c
3. devet tisoč triinšestdeset
štiristo pet
devetnajst tisoč devetsto devetpetdeset

Prislov

1.

KRAJEVNI PRISLOVI	ČASOVNI PRISLOVI	NAČINOVNI PRISLOVI
nazaj	zgodaj najprej kmalu včasih marsikdaj	najbolj zvonko jasno glasno hitro klopotajoče
2.

KRAJEVNI PRISLOVI	ČASOVNI PRISLOVI	NAČINOVNI PRISLOVI
tam	nekoč zdaj danes	dokončno težko redko odgovorno
3. b) spomladi – časovni
 c) včasih – časovni
 č) počasi – načinovni, daleč – krajevni
 d) slabo – načinovni
 e) tja – krajevni
 f) tiho – načinovni
 g) zgoraj – krajevni, spodaj – krajevni

4.

SAMOSTALNIK (v ednini)	GLAGOL (v nedoločniku)	PRIDEVNIK (ob samostalniku)	PRISLOV (ob nedoločniku)
noč		nočni (čuvaj)	ponoči (spati)
sovražnik	sovražiti		sovražno (gledati)
glas	oglasiti se	glasno (petje)	
	noreti	nora (ideja)	noro (se obnašati)
prijatelj		prijateljska (tekma)	prijateljsko (se pogovoriti)
ljubezen	ljubiti		ljubeznivo (pomagati)
občutljivost	občutiti	občutljiv (otrok)	
dobrota		dober (sladoled)	dobro (znati)
5. Časovni prislov: vedno, krajevni prislov: povsod, načinovna prislova: počasi, previdno.

Predlog

1. a) h
 b) h
 c) k
 č) k
 d) k
 e) h
 f) k
3. a) s
 b) z
 c) s
 č) z
 d) s
 e) z
 f) s
 g) s
 h) z
 i) s
 j) z
 k) s
 l) s
 m) z
 n) s
 o) s
 p) z
5. a) z, iz
 b) z
 c) iz

Besede združujemo v stavke

Stavek

1. a) povedati
 b) ravnati
 c) jesti, prehranjevati
 č) pogledati
 d) verjeti
 e) pomagati, narediti
 f) iskat, poklicati
 g) prijaviti
 h) igrati, trenirati
 i) napisati
 j) razumeti
 k) vprašati

2. a) 2. os.
b) 3. os.
c) 2. os.
č) /
d) 1. os.
e) /
Neosebni glagolski obliki osebe ni mogoče določiti.
3. a) 3, b) 1, c) 1, č) 1, d) 2, e) 1, f) 2, g) 1, h) 2, i) 3, j) 3, k) 4, l) 2

Stavek razstavimo na stavčne člene

1. a) Kaj dela moja mama?
povedek
b) Kdo opere vse sadje pod tekočo vodo?
osebek
c) Kaj moja mama opere pod tekočo vodo?
predmet
č) Kje moja mama opere vse sadje?
prislovno določilo kraja
d) Kdaj moja mama opere vse sadje pod tekočo vodo?
prislovno določilo časa
e) Zakaj moja mama vse sadje opere pod tekočo vodo?
prislovno določilo vzroka
f) Kako moja mama vse sadje opere pod tekočo vodo?
prislovno določilo načina

2.

	TVOJI ODGOVORI ...	V ODGOVORU JE ...
b)	Naši košarkarji	osebek
c)	vse nasprotnike	predmet
č)	v Italiji	prislovno določilo kraja
d)	včeraj	prislovno določilo časa
e)	zaradi odlične igre	prislovno določilo vzroka
f)	brez težav	prislovno določilo načina

Naši košarkarji so včeraj v Italiji zaradi odlične igre
p. d. č. p. d. k. p. d. v.

brez težav premagali vse nasprotnike.
p. d. n. T

3. a) Naš sosed se igra z ognjem.
O
- b) Lanski sedmošolci so zbrali 300 kg papirja.
T
- c) Pokažite nam svojo domačo nalogo.
D T
- č) Mojemu bratu diši mamin jabolčni zavitek.
D
- d) Sosedovi ne marajo pice brez gob.
R
- e) Jesenskih počitnic ne bom preživel s sošolci.
R O
- f) Z očetom sva se pogovarjala o možnostih naših košarkarjev.
O M
- g) O vzreji psov ima največ znanja moj stric.
M T
- h) Babica nam je obljubila vaniljev sladoled.
D T
- i) Pokažite mi mesečne vozovnice.
D T
- j) Za učenje nepravilnih angleških glagolov ne potrebuješ računalnika.
T R
- k) Srce ti ne laže.
D

- l) Nihče od njih nima prave volje za delo.
R
- m) Babičinim štrukljem in metinemu čaju se nihče od nas ne bi odrekel.
D
- n) Slana voda nam bo prijala.
D
- o) Speci mu sadno torto s pomarančnim prelivom.
D T
- p) S tvojim predlogom ne morem soglašati.
O
- r) Dež nama je pokvaril načrte za konec tedna.
D T
- s) Tole srečanje z medvedom mu je skrajšalo življenje.
D T
- š) Poznamo ga po dolgi razmršeni frizuri.
T M
- t) Košček temne čokolade mi polepša dan.
D T
- u) Preplašil je ptice.
T
4. a) Moj sošolec Tine je domačo nalogo vedno prepisal med odmorom.
T p. d. č. p. d. č.
- b) Mojčin mlajši brat po svetu hodi z zaprtimi očmi.
p. d. k. p. d. n.
- c) Pomagal mi je do poznega večera.
D p. d. č.
- č) Lani sem bil s starši na Tajskem.
p. d. č. O p. d. k.
- d) Zvečer smo zaradi naporega dne vsi utrujeni legli v posteljo.
p. d. č. p. d. v. p. d. n. p. d. k.
- e) Ta pes je v zavetišče prišel pred dvema tednoma.
p. d. k. p. d. č.
- f) Med smučarskimi poleti ne sme pihati.
p. d. č.
- g) Najbolje se počutim doma.
p. d. n. p. d. k.
- h) Zaradi napovedanih slabih voznih razmer smo domov morali oditi že pred razglasitvijo rezultatov.
p. d. k. p. d. č. p. d. v.
- i) Prejšnji teden sem jo nepričakovano srečal na treningu.
p. d. č. T p. d. n. p. d. k.
- j) V soboto sem te videl na tržnici.
p. d. č. T p. d. k.
- k) Brez ravnila mu nisem znal pomagati.
p. d. n. D
- l) Za vogalom Mojco čakajo nove dogodivščine.
p. d. k. T
- m) Med ohlajanjem voda oddaja toploto.
p. d. č. T
- n) V kozarcu sta dva decilitra vode.
p. d. k.
- o) S tem skromnim šopkom rož se vam želimo zahvaliti.
O D
- p) Zaradi prizadevanja za skupno dobro z njimi že od lanskega leta uspešno sodelujemo.
p. d. v. O p. d. č. p. d. n.
- r) Vsak dan ji skrbno zamenjam vodo.
p. d. č. D p. d. n. T

- s) Zaradi nove frizure te nisem takoj prepoznala.
p. d. v. R p. d. č.
- š) Brez volje za delo ga je pogledala v velike modre oči.
p. d. n. T p. d. k.
- t) Sonja je čisto nenadejano dobila glavno nagrado.
p. d. n. T
- u) Pri potoku pogosto rastejo vrbe žalujke.
p. d. k. p. d. č.
- v) Po tekmi so zmagovalci zasluženost slavili.
p. d. č. p. d. n.
- z) Srce bije brez prestanka.
p. d. n.
- ž) Teden dni sva z bratom počivala na plaži.
p. d. č. O p. d. k.
5. a) Prejšnji teden sem si v knjižnici izposodil knjigo Sto dni v puščavi.
p. d. č. p. d. k. T
- b) Po obisku naših rojakov iz Amerike zaradi novih spoznanj drugače gledam na slovenstvo.
p. d. č. T p. d. v.
- c) Njegov brat je prejšnji teden opravil izpit iz zgodovine Slovencev v srednjem veku.
p. d. č. T
- č) Prejšnji mesec smo si v kinu ogledali film Ubij me nežno.
p. d. č. p. d. k. T
- d) Prvi dan potovanja po Siciliji smo želeli najeti terensko vozilo.
T
- e) Tudi mi smo pretreseni zaradi rušilnega potresa na Haitiju.
p. d. v.
- f) Razveselila nas je hitra pomoč iz Amerike.
T
- g) Jutri boste imeli v šoli torkov urnik.
p. d. č. p. d. k. T
- h) Po vzponu na Triglav smo si privoščili kratek počitek.
p. d. č. T
- i) Priznanje za najbolj športno šolo v Sloveniji je prejela OŠ Danila Lokarja Ajdovščina.
T
- j) Popoldansko malico zaradi naglice skoraj vsak dan preskočim.
T p. d. v. p. d. č.
- k) Navijači so na letališču bučno pozdravljali nosilce medalj z olimpijskih iger v Londonu.
p. d. k. p. d. n. T
- l) Le najboljši športniki neke države se smejo udeležiti olimpijskih iger.
R
6. a) predmet: nikogar, prislovno določilo kraja: na ulici
b) prislovno določilo kraja: V prostoru, predmet: /
c) osebek: France Prešeren, predmet: /
č) prislovno določilo kraja: h knjigam, prislovno določilo načina: brez prave volje
d) prislovno določilo načina: kot mora, osebek:

- misel na popravni izpit
- e) prislovno določilo načina: zamišljeno, predmet: glavo
- f) prislovno določilo vzroka: zaradi prireditelj na prostem, osebek: prometni zastoji
- g) osebek: učiteljica, prislovno določilo časa: deset minut po zvonjenju
- h) osebek: /, prislovno določilo časa: /
- i) osebek: nihče, prislovno določilo kraja: tu
- j) osebek: /, prislovno določilo kraja: pred učilnico 15
- k) osebek: moj dan, prislovno določilo časa: vedno
- l) predmet: vas, prislovno določilo kraja: na dopust
- m) predmet: ji, prislovno določilo kraja: na licih
- n) osebek: dežurni učenec, prislovno določilo časa: /
- o) prislovno določilo vzroka: zaradi boljšega okusa, prislovno določilo časa: največkrat
- p) osebek: /, prislovno določilo časa: do torka
- r) osebek: /, prislovno določilo časa: /
- s) osebek: /, predmet: mi, modro kuverto
- š) osebek: /, prislovno določilo načina: brez besed
- t) osebek: nedeljska matineja, prislovno določilo načina: /
- u) predmet: /, prislovno določilo načina: brez potnega lista
- v) osebek: Tone, prislovno določilo načina: kakor v počasnem posnetku
- z) osebek: /, predmet: prve dežne kaplje
- ž) prislovno določilo kraja: /, predmet: oddaji *Pesem iz naših krajev*

Stavke združujemo v povedi

- Naveličala se je mesta, zato si je kupila hišo na deželi in se preselila.
  - Želim shujšati, zato ne smem jesti preveč sladkarij, ampak se moram več gibati.
  - Včeraj sem imel naporen dan, saj sem bil do 14.00 v šoli, nato pa sem imel trening, ker bomo naslednji teden igrali za uvrstitev v finale na državnem tekmovanju šolskih nogometnih ekip.
  - Zelo rad berem, ampak ne maram knjig z nesrečnim koncem, ker je na življenje treba gledati pozitivno, saj z nenehnim tamanjem nikamor ne prideš.
  - Martina je umetniška duša, saj rada riše in še raje fotografira, zato je za rojstni dan dobila odličan fotoaparata, ki ga bo vzela s sabo na končni izlet, na katerega bomo šli konec maja.
  - Rada ima rože, najbolj pa so ji všeč kaktusi, saj ne potrebujejo veliko nege, le občasno jih je treba malo zaliti.

Od povedi k besedilom

Javno in zasebno besedilo

- a, c, č, e, f, h, i, k, m, n, o, s
- Npr.: splet, radio, televizija ...
- Npr.: da navajajo resnične podatke, da niso žaljivi ...

Uradno in neuradno besedilo

- a, c, č, d, e, f, h, j, k, l, m, o, p, r, s

Pismo

- a) Naslovnik je Katja, pošiljatelj pa Tina.
b) Pismo je nastalo, ker Katje že tri dni zapored ni bilo na plesnih vajah.
c) Da bi Tina izvedela, kaj se dogaja s Katjo, in da bi Katja opravila svoje dolžnosti, povezane s plesnimi vajami in nastopom na tekmovanju v Novi Gorici.
č) Tina in Katja sta prijateljici, to pismo je torej neuradno.
- Draga Katja, kaj se s tabo dogaja?! Že trikrat zapored te ni bilo na plesnih vajah, tvoj mobilni telefon pa mi že dva dni pravi, da si nedosegljiva. A si kaj zbolela? Če si res bolna, moraš to čim prej sporočiti naši vaditeljici, da ti bo za tekmovanje v Novi Gorici poiskala zamenjavo. Saj veš, to bo že prihodnjo soboto! Upam, da nimate pri vas v šoli prihodnje sobote delovne, kot ste jo imeli lani na ta dan. Lepo se imej in čim prej se oglasi!
Pozdravček, Tina
- a) Sporočevalec je Manca Marc, naslovnik pa Agencija za lektoriranje.
b) V Mančini seminarški nalogi bo odpravil jezikovne napake.
c) To prepoznamo po njegovi zgradbi.

	NAGOVOR	URADNO PISMO	NEURADNO PISMO
b)	Živijo!		✓
c)	Spoštovana gospa Sorči!	✓	
č)	Spoštovani gospod župan!	✓	
d)	Tadeja!		✓
e)	Spoštovani!	✓	

	SKLEPNI POZDRAV	URADNO PISMO	NEURADNO PISMO
b)	LP		✓
c)	Čau-čau		✓
č)	Lepo vas pozdravljam, Tine Zgonc	✓	✓
d)	Lepo te pozdravljam, Tine Zgonc	✓	✓

9. a, č, d

Vabilo

- Besedilo 1 je javno uradno vabilo.
Besedilo 2 je javno neuradno vabilo.
Besedilo 3 je zasebno neuradno vabilo.
Besedilo 4 je zasebno uradno vabilo.
- a) Vabijo člani MPZ Arija.
b) Ponujajo prepevanje v pevskem zboru.
c) 15. 9. 2018 ob 19.00.
č) V kulturni dom v Vrhovem.
- Pot bo zaključil v Trstu, do tam pa bo potreboval šest dni.
- Npr.: Zahvaljujemo se ti za sodelovanje na našem fotografskem natečaju *Živimo zdravo*. Sporočamo, da si za poslano fotografijo prejel drugo nagrado strokovne žirije, za kar ti iskreno čestitamo.
- Prideš, a ne!
- Babica je najverjetneje Primorka, saj narečni izraz *nona* prihaja iz tega dela Slovenije.

Publicistično besedilo

Novica

Poročilo

- a) Prvo besedilo je novica, ker pove, kdaj in kje je potekal 16. Ljubljanski maraton ter kdo se ga je udeležil, drugo besedilo pa je poročilo, ker poleg naštetega pove tudi, kako je potekal.
b) Potekal je 22. in 23. oktobra v Ljubljani.
c) Dogodki v besedilu so prikazani v takem časovnem zaporedju, kot so se zgodili, ker si bralec na ta način najlažje predstavlja, kako so potekali.
č) Ne, ampak tudi polmaratonci, cicibani, osnovnošolci, dijaki in odrasli rekreativci, ki so se preizkusili na krajših razdaljah.
d) Zmagovalec 16. Ljubljanskega maratona je bil Daniel Too, zmagovalka pa Lydia Kurgat; oba sta Kenijca.
e) Njegov osebni rekord pred tem nastopom je bil 2:08:29.
f) Če bi tekmovali tudi ekipno, bi zmaga na maratonu pripadala Keniji, saj so vse medalje (razen bronaste v ženskem maratonu) osvojili tekači in tekačice iz te države.
g) Polmaratonci so na štart stopili 23. 10. ob 10.30.
h) Ne.
i) Ker je bil promocijski tek netekmovalnega značaja.
j) Na spletu ni rezultatov Lumpijevega teka, saj jih najverjetneje niti merili niso, ker so v tej kategoriji tekmovali cicibani.
k) Na maratonu smo dobili enega zmagovalca in eno zmagovalko.
m) Vsem lastnim imenom je v zapisu skupno to, da se začnejo z veliko začetnico.

OSEBNA LASTNA IMENA	ZEMLJEPISNA LASTNA IMENA	STVARNA LASTNA IMENA
Timotej Rozman Zala Ahtik Miha Ličef Maja Plaznik Lea Einfalt Žan Rudolf Kenijec Daniel Too Joseph Lagat Michael Chege Kenijki Lydia Kurgat Jane Rotic Ukrajinka Olga Kotovska Mario Vračič Neža Mravljec Anton Kosmač Lidija Cerkovnik Mitja Krevs Mojca Grandovec	Ljubljani Šubičevi cesti Trgu republike	Ljubljanski maraton Gimnazija Šentvid Gimnazija Bežigrad Lumpijev tek

Opis

Opis življenja ljudi v neki državi ali skupnosti

- O načinu življenja v Singapuru.
- Singapurci veliko vlagajo v projekte trajnostnega razvoja, katerih cilj je, da bi bil Singapur čim bolj zelen. Zato se po vsem mestu razrašča gosto zelenje, ob cestah rastejo drevesa, veliko je rož. Imajo celo umetna drevesa, ki izkoriščajo sončno energijo in opravljajo vlogo pravih dreves.

Opis življenja osebe

3. Bralec tako lažje sledi teku dogajanja.

Opis države

3. DA, DA, NE, NE, DA

Definicija

1. a) Vrtnica je trnast okrasni grm z raznobarnimi dišečimi cvetovi.
b) Mačka je domača žival, ki lovi miši in mijavka.
c) Rokomet je športna moštvena igra, pri kateri igralci z metanjem spravljajo žogo v gol.
č) Nogomet je športna moštvena igra, pri kateri igralci z brcanjem spravljajo žogo v gol.
d) Proza je umetnostno besedilo, ki ga napiše pisatelj.
e) Pes je domača žival, ki čuva dom in laja.
f) Glagol je besedna vrsta, po kateri se sprašujemo z vprašalnici: kaj kdo dela ali kaj se s kom dogaja.
g) Pesem je umetnostno besedilo, ki ga napiše pesnik, deljeno je na kitice.
2. a) Redovalnica je uradna knjiga, v katero učitelji vpisujejo ocene učencev oziroma dijakov.
b) Prislov je beseda, ki odgovarja na vprašanja *kje, kam, kod, kdaj, kako*.
c) Rodilnik je sklon, po katerem se sprašujemo z vprašalnicama *koga/česa*.
č) Opravičilo je vrsta besedila, s katero izrazimo obžalovanje zaradi neljube situacije ali storjene napake.

Seznam

2. Knjižničarka je knjige razvrstila v dva stolpca po abecednem zaporedju avtorjev. V levem so dela domačih književnikov, v desnem pa tujih.
6. Primer poezije: Tone Pavček: Majnice.
7. Npr.: Dnevnik Ane Frank.
8. Verjetno bo vzel v roke knjigo *Korak za korakom*, saj je njeno nadaljevanje.
9. Npr.: Janja Vidmar: Debeluška, Aknožer, Marliese Arold: Miriam ima anoreksijo, Kristy White: Ali me bo imel rad, če bom suha

Kaj pomaga, drugo znati, temu, ki ne zna pisati

1. a) Vavta vas
b) Dolenjska
c) Dolenjci
č) primorska mesta
d) Triglavski narodni park
e) Bohinjsko jezero
f) Zakon o preverjanju in ocenjevanju znanja v osnovni šoli
g) Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov
h) redovalnica
i) burja in maestral
j) rokometiške Krima Mercatorja
k) Zavarovalnica Triglav
l) Pitagorov izrek
m) enakostranični trikotnik

- n) svetovna gospodarska kriza
o) valentinovo in gregorjevo
p) Gremo mi po svoje
r) Bohoričeva ulica
2. a) Na biološkem taboru ne dobimo samo znanja o živalih, ampak tudi izkušnjo življenja z njimi.
b) Pri babici se počutim kot doma.
c) Po mojem prvem potepanju po Indiji leta 2003 so se moji starši in brat odločili, da bodo šli na isto pot kot jaz.
3. a) Možje.
b) Žene.
4. a) Dragoceno ljubezen je treba osvajati, ničvredna se ponuja sama. (ruski pregovor)
b) Življenje brez ljubezni je kot dan brez sonca. (Božidar Eržen)
c) Poznam le eno dolžnost. Ta je, da ljubim. (Albert Camus)
č) Roža potrebuje sonce, da postane roža. Človek potrebuje ljubezen, da postane človek. (Phil Bosmans)
d) Raje bi imel oči, ki ne vidijo, ušesa, ki ne slišijo, in usta, ki ne morejo spregovoriti, kot pa srce, ki ne more ljubiti. (Robert Tizon)
e) Človek občuduje svet skozi tisto, kar ljubi. (Alphonse de Lamartine)
f) Doživite torej lepoto vsakega trenutka in ljubite tudi sami sebe. (Phil Bosmans)
g) Če kdo misli, da se mora za pravo ljubezen ves dan držati drugega, potem ne ve, kaj je ljubezen. (Phil Bosmans)
h) Nikoli ne ljubiš dovolj, če ne ljubiš preveč. (Du Peschier)
i) Ljubezen je edina smiselna stvar v tem nesmiselnem času. (Hans Habe)
j) Nekateri ljudi ljubimo zaradi določenih lastnosti, druge ljubimo kljub določenim lastnostim. (arabski pregovor)
k) Nihče ne ljubi tistega, ki se ga boji. (Aristotel)
l) Bolezen, katero povzroči ljubezen, more ozdraviti samo ljubezen. (Etienne Rey)
m) Človekova vrednost ni v tem, da zna in razume, ampak je v tem, da ljubi. (Alexis Carrel)
n) Če ljubiš, ti nihče ne more do živenga. (Cezar Kleopatri)
5. V Kobaridu smo obiskali muzej 1. svetovne vojne, da bi še bolje spoznali grozote soške fronte. Tale muzej pa mora imeti okrog sto let; predvidevam, da je iz prve svetovne vojne.
6. b
7. a
8. a) Učitelj v šoli pravi: »Na svetu je pet oceanov – Arktični ocean, Antarktični ocean, Atlantik, Indijski ocean in ... no, kateri je peti?«
Vsi molčijo.
»Prav imate, peti ocean je namreč Tih ocean,« je spodbujal učitelj.
b) Učiteljica sprašuje učence: »Janezek, kateri poklic opravlja tvoj oče?«
Janezek reče: »Moj ata je ravnatelj.«
Učiteljica reče: »Krasno! Kje pa?«
»Pri mizarju ravna krive žeblje,« reče Janezek.
9. Učiteljica sprašuje Janezka, kateri poklic opravlja njegov oče.

10. Ker nas je zeblo, smo se ustavili in se oblekli, saj so nam naročili, da moramo imeti s seboj jakno.
11. b
12. Nikoli ne bom razumela tistih, katerim je pravopis španska vas. To je vendar naš, slovenski jezik. Če mi sami ne bomo skrbeli zanj, kdo bo? Nihče ne bo!
13. a) otrocih
b) gospema
c) ljudmi
č) nadstropij
d) krogel
e) drvmi
f) lasje
g) lase
h) zobmi
i) pestema
j) skorij
k) Draga Volka, Sandre Volk
l) dvema telefonskima klicema
14. c
15. a) Zdravljico je napisal France Prešeren, uglasbil pa Stanko Premrl.
b) Nesreče, ki bi jo lahko naredil zaradi prehitre vožnje, nikoli ne boš mogel pozabiti.
c) Glej, da boš jutri točen, saj ne prenesem zamujanja.
č) Tale pevka zelo skrbi za svoj izgled, v javnosti se nikoli ne pokaže nenaličena.
d) Ta album me povezuje z dogodki in osebnimi, ki so z mano delile počitniške dni.
e) Nad čim se pritožuješ?
f) Odpravi se iskat sestro v vrtec.
g) Sprašujem se, ali ste doma v redu.
16. dve
šestdeset
šeststo enainpetdeset
šeststo enainpetdeseti
dvesto
dva tisoč
sto ena
milijon
milijonti
milijarda
17. a) polij
b) polj
18. nogometaši, košarkarji, odbojkarji
19. Npr.:
a) da je v dobri kondiciji.
b) kako temperatura vpliva na spremembo prostornine plina.
c) ker mu je pogorela hiša.
č) ker se venomer pritožuje.
20. a) Novomeščanke
b) Novogoričanke
c) Španke
č) Azijke
d) Švicarke
e) Američanke
f) Evropejke
g) Postojnčanke
21. /
22. a) V Benetke smo se odpravili z ladjico, nato pa smo se s čolnom peljali po rekah.
- b) Golobi so k meni prileteli z vseh strani.
c) Ko smo odšli iz dvorane, sem najprej zadihala nekaj svežega zraka.
č) Vprašal sem jo, kakšno presenečenje ima zame.
d) Bil sem zelo vesel, ko sem to izvedel.
e) Igrala sva se do ponedeljka, ko je bil čas, da se odpravimo domov.
f) Hitro sva šla igrat nogomet.
g) V kotu sobe je ležala 5-litrska plastenka ter nekaj cunj ter raztrganih rjuh.
h) Pred kratkim smo imeli v šoli orientacijski tek.
i) Skupina je tekla malo naprej, jaz pa sem zagledal, kako se je na bližnji poti, ki je šla vzporedno z našo, izza trave prikazal naš učitelj.
j) Pojedli smo sendviče in si kupili pijačo.
k) Na sladoledu smo bile celi dve uri.
l) Ne vem, zakaj mu ne poveš odgovora.
m) Res me zanima, od kod je bila prinesena ta zemlja.
n) Glej jo, kar brez plačila jo bo popihala iz trgovine. Teci za njo in jo ustavi.
23. Vsi tisti, ki so se vedno hudovali, da živali v cirkusu nimajo kaj iskati, si zdaj lahko oddahnejo. V Ljubljano je namreč prišel cirkus, v katerem živali (skoraj) ni več. Obiskovalce v cirkusu Monte Carlo, ki od včeraj gostuje v slovenski prestolnici, zabavajo le še spretni psički ter en golob. Nasprotniki nastopanja živali v cirkusu so se dolgo časa bojevali, da bi jih osvobodili nastopanja v cirkuški areni. Artistom so očitali kruto in strogo šolanje, dolge in mučne prevoze v majhni prikolicici ter preveč stresnih situacij, ki so jih živali doživljale vsak dan. In kaj je potem sploh še mogoče videti v cirkusu? Vse to, kar so izgubili z živalmi, poskušajo zdaj nadomestiti artisti s svojimi spretnostmi. V dveurni predstavi (s krajšim vmesnim odmorom) so nastopajoči v cirkusu Monte Carlo pokazali vse svoje neverjetne sposobnosti, po katerih slovijo. Ravnotežje je zanje nekaj, kar jim je bilo položeno že v zibelko, monocikel so vozili kot za šalo, hoja po napeti žici se je za artista zdela kot pomladansko poskakovanje po travniku, artistke pa so svoje noge raztegovale bolj, kot se je zdelo mogoče. Obiskovalci so zadrževali dih pri žonglerjevi točki, smejali so se nerodnemu klovnu ter upali, da ne bo prav njihov izbrani za točko na odru.
24. a) Učiteljica je pri uri slovenščine na tablo napisala stavek: »Reven moški je umrl zaradi lakote.«
»Kje je osebek?« je vprašala Janezka.
»Verjetno na pokopališču,« je fant smiselno odgovoril.
b) »Stopnjuj pridevnik divji,« je rekel učitelj.
»Divji, podivjan, znorjen,« je učenec pravilno odgovoril.
c) Jure je pri francoščini spraševal svojega sošolca:
»A ti kaj razumeš, zakaj se tu gre?«
»Da se kam pride,« je sošolec hudomušno odgovoril.
»Kako pa je treba vprašati?« se ni pustil zмести Jure. »Kako se glasi pravilna oblika?«
»Za kaj tu gre,« je pojasnil sošolec.

25. a) Ko sem se iz šole vračala domov, sem Niko srečala pred njeno (njihovo) hišo.
 b) Prešeren je ob izidu svoje pesniške zbirke za vse prijatelje priredil veliko zabavo.
 c) Sem zelo žalostna.
26. a) raziskovat
 b) ugotoviti
 c) učiti
 č) prodreti
 d) odnehati
 e) snemati in čistiti
 f) preverit
 g) prevzemati
 h) poskrbeti
 i) posloviti
27. a) Bohinjskem jezeru
 b) plaščem
 c) mater, hčerjo
28. a) usesti se
 b) uleči se
 c) vleči se
 č) vstaviti
 d) ustaviti
 e) podeželski
 f) zaposlen
 g) Vrzi
 h) vdati se
 i) italijanski
 j) decembrski
 k) prizaneseno
 l) injekcija
 m) Za kaj gre
 n) oglišče
 o) tretjina
 p) magistrski
29. a) Avtobus bo z avtobusne postaje krenil ob 7.40.
 b) Ko so skavte na taboru obiskali starši, so jim predstavili najzanimivejše dogodke svojih počitnic.
 c) V prvem razredu učenci nosijo rumeno rutico.
 č) Zaradi velike požarne ogroženosti je prepovedano kurjenje na prostem.
 d) Ko je pojedel pico, je plačal in se podal na pot.
 e) Lani sem bil na počitnicah v južni Italiji, letos pa si želim iti v Severno Ameriko.
30. a) Tako se je končal čudovit dan, ki ga nikoli ne bom pozabila.
 b) Zlagala sem se ji, da se mi je med pomivanjem razbil kozarec.
31. Primernejši je levi plakat, ki spodbuja, naj otrokom damo to, kar je najboljše. Z desnega plakata je mogoče razbrati, da največ denarja zaslužijo otroci, kar pa ne drži.
32. Bilo je ravno na dan, ko Primorci praznujemo priključitev Primorske k matični domovini, ko me je na križišču Cankarjeve in Prešernove ulice oplazil tovornjak in me zbil na tla. Na kraj nesreče so nemudoma prihiteli policisti in reševalci, ki so me pospremili v Zdravstveni dom Ajdovščina, kjer me je sprejela prijazna zdravnica. Napotila me je v Šempeter pri Novi Gorici, kjer so mi v tamkajšnji bolnici, ki se imenuje *Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca*, nadeli mavec. Čez nekaj dni sem morala spet na pregled. Motilo me je le to, da so čakalne vrste v šempetrski bolnici tako dolge. Ampak ker sem to vedela že prej, sem s sabo prinesla Primorske novice. Ker sem bila živčna, nisem mogla brati, preletela sem le glavne naslove. Tako sem izvedela, da bo prihajajočo soboto na Glavnem trgu v Vipavi tradicionalna prireditev Vipavska trgatev, na kateri se bodo predstavili vipavski vinogradniki. Prišli bodo iz cele Vipavske doline, ki se že od nekdaj ponaša z dobrim vinom – vipavcem.
33. a) setvijo,
 b) setve, žetve,
 c) Mati, hčer
34. a) Vprašala ga je, zakaj nikoli ne pride na obisk.
 b) Reši naslednje naloge.
 c) Res me zanima, ali bo tudi brez karte našel pravo pot.
 č) Ko se je privadil na temo, je v kotu zagledal stikalo.
 d) Mar ne vidiš, da me boli zob?
 e) Pozdravljena, sosedo, kam hitiš?
 f) Takoj se poberi od tod!
 g) Spraševal sem se, zakaj že spet zamuja.
35. K Sokratu je pristopil njegov znanec in mu rekel: »Ali veš, kaj sem pravkar slišal o tvojem prijatelju?« Sokrat je rekel: »Najprej mi povej, ali to, kar mi imaš povedati, postavi prijatelja v dobro luč.« »Tega se ne bi dalo reči,« se namuzne znanec. Sokrat ga dalje vpraša: »Ali mi bo to, kar imaš za povedati, kaj koristilo?« Znanec odvrne: »No, verjetno ne.« Sokrat ga spet vpraša: »Ali je to, kar imaš povedati, zagotovo resnica?« Znanec reče: »Verjetno je, nisem pa gotov.« »Torej ne vidim razloga, zakaj bi jaz moral to vedeti,« zaključi pogovor Sokrat.
36. K Sokratu je pristopil njegov znanec in ga vprašal, če ve, kaj je pravkar slišal o njegovem prijatelju.
37. Znani ameriški pisatelj in humorist Mark Twain je trdil, da ljudje v pogovoru sploh ne poslušajo drug drugega. Da bi to dokazal, je nekoč prišel na neko zabavo s precejšnjo zamudo. Tam mu odpre gostiteljica, ki je od njega seveda pričakovala ponižno opravičilo. Gospod Twain ji je s primernim tonom, v katerem je bilo čutiti obžalovanje, rekel: »Spoštovana gospa, zelo mi je žal, da sem tako pozen, ampak svoji stari teti sem moral še zaviti vrat, to pa je trajalo nekoliko dlje, kot sem pričakoval.« »Čudovito, samo da ste vseeno prišli,« je rekla gostiteljica.
38. a) S
 b) s
 c) iz
 č) z
 d) z
 e) z
 f) iz
 g) iz
 h) iz
 i) z
39. a) Miha pravi, da so oni letos že potrgali vse grozdje.
 b) Luko je zanimalo, koliko trt pa imajo.

- c) Miha je pojasnil, da jih oni pravzaprav nimajo, ima pa jih njihov stric.
- č) Luka je zaključil pogovor, da je lepo, da mu pomagajo.

II. DEL: KNJIŽEVNOST

Ljudsko slovstvo – temelj književnosti nekega naroda

1. c, č, d, e, g, h, i, j, k, l
2. Šale sodijo k ljudskemu slovstvu, saj imajo vse njegove tipične značilnosti: avtor je navadno neznan, prenašajo se od ust do ust, pri prenosu nastajajo variante, jezik je največkrat preprost.
3. Primeri ljudskih pesmi, ki jih tudi pojemo, so: Gor čez izaro, Čuk se je oženil, Marko skače, Na planincih sončece sije, Kje so tiste stezice, Le sekaj, sekaj smrečico, Po Koroškem, po Kranjskem že ajda zori in druge.

Ljudske pesmi

Ljudska: Gor čez izaro

2. Lažje bi se bilo pogovarjati o občutkih in čustvih, ki v posameznih kiticah prevzemajo avtorja.
3. Pesem je lirski, saj jo težko obnovimo, v nas pa zbuja različna čustva in razpoloženja.
4. a
5. Največ veselja izraža prva kitica, saj pesnik svoje zgodnje otroštvo prikaže idealizirano.
6. Otožnost se prvič pojavi v drugi kitici, vzrok zanjo je misel na minulo otroštvo in izguba doma.
7. Gor čez jezero
8. Narečni izrazi so v besedilih ljudskega slovstva zaradi preprostega avtorja pričakovani.
9. a) zelo vesel   b) enkrat   c) očetova hiša

Ljudska: Pegam in Lamberger

2. V besedilu je deset napak.

	NAPAČNO	PRAVILNO
1.	Gospoda na dunajskem dvoru se hladi pod mogočnim hrastom.	Gospoda na dunajskem dvoru se hladi pod lipo.
2.	Cesar se hvali, da ima cesarstvo, ki mu ni para.	Cesar se hvali, da ima kraljestvo, ki mu ni para.
3.	Sel na Kranjsko prispe čez dva dni.	Sel na Kranjsko prispe že naslednji dan.
4.	Lambergar živi v skromni bajtici.	Lambergar živi v gradu.
5.	Nesrečo sluti Lambergarjeva žena.	Nesrečo sluti Lambergarjeva mati.
6.	Mati Lambergarju naroči, Pegamu vzeti desno glavo.	Mati Lambergarju naroči, Pegamu vzeti srednjo glavo.
7.	Pegam in Lamberger se dogovorita za boj brez gledalcev.	Pegam in Lamberger se dogovorita za boj pred gledalci.
8.	Zmagovalec je znan, ko si drugič zdirjata nasproti.	Zmagovalec je znan, ko si tretjič zdirjata nasproti.
9.	Lambergar se s Pegamovo glavo hvali po Kranjskem.	Lambergar se s Pegamovo glavo hvali po Dunaju.
10.	Lambergar dobi od cesarja v zahvalo mogočen grad na Kranjskem.	Lambergar dobi od cesarja v zahvalo tri gradove na Kranjskem.

3. a) Pesem je lahko obnoviti, saj ima jasno izraženo zgodbo.

4. a) Krištof Lamberger je slovenske narodnosti.
b) Ker je Krištof Lamberger slovenske narodnosti, Dunaj pa je bil odvisen od njegove pomoči, ta pesem Slovincem krepi narodno zavest.
5. Npr.: tam beli Dunaj mi stoji, do sina teče svojega, z junaka Pegama glavo
6. b
7. Pegamov konj ima tri glavé, junaka si v boju trikrat zdirjata nasproti, Lamberger dobi za plačilo tri gradove.
8. Prebivalci Dunaja se imenujejo Dunajčani, v tej pesmi pa je zanje rabljena oblika »Dunajci«. Popravljen je zato, ker je zapisovalec pesmi želel čim manj spreminjati besedilo, ki ga je slišal na terenu.
9. Npr.:
pobič – fantič
kamrico – sobico
vagati – tehtati

Ljudske pripovedi

Zgodovinska ljudska pripovedka: Kralj Matjaž

2. Če kralj Matjaž ne bi bil dober kralj, času njegovega vladanja ne bi mogli reči *zlati časi*, pa tudi naši predniki ne bi vsak dan rajali.
3. Kralj Matjaž je bil za svojo pravičnost poplačan, ko se mu je na begu pred sovražniki odprla skala v Rečicah in ga skrila pred sovražnikom.
4. a) Kralj Matjaž je bil bogat in dober, zato je zase in svoje podanike dal izdelati veliko zlatega denarja. → Kralj Matjaž je bil bogat in dober, v času njegovega vladanja so kovali le zlat denar.
b) Pravilno.
c) Drugi kralji so Matjažu zavidali zaradi dobro izurjene vojske, ki ji je poveljeval. → Drugi kralji so mu zavidali zaradi bogastva.
č) Kralj Matjaž ima svoj prestol v skalnatem gradu v Rečicah. → Kralj Matjaž ima svoj prestol v starem Krnskem gradu.
d) Čez devet let bo gora kralja Matjaža ponovno vrnila, da bo vladal našemu narodu. → Kadar mu bo brada devetkrat zrasla okoli mize, bo gora kralja Matjaža ponovno vrnila, da bo vladal našemu narodu.
5. a) naš rojak
b) venomer
c) 31. december
6. lipe, gosposvetsko polje, Krnski grad

Razlagalna ljudska pripovedka: Ajda in Slovenci

1. Ker ta pripovedka razlaga, kako so naši predniki poselili naše kraje, je razlagalna.
3. a) Pradomovina naših prednikov je bila v vzhodnih deželah.
b) Naši predniki so bili miroljubni.
4. Naši predniki so v naše kraje prišli prek Črnega morja, poljskih planjav in nemških gor.
5. Čemu jim je boginja dala ajdovo zmo?

Ljudska bajka: Volkodlak

1. To besedilo uvrščamo med bajke, ker gre za krajše prozno besedilo, volkodlak pa je bajeslovno bitje.

- Pravilno zaporedje: 3, 6, 1, 4, 5, 2
1 – »Oh, ti grdi volkodlak, ti!«
4 – je volkodlak še vedno tam.
5 – Žena mu odreže kruh in mu reče: »Na, jej v imenu božjem, kar potrebuješ, da bi bil rešen.«
- Franičinemu očetu je ime France, kar je razvidno iz povedi: »Ko prideva globoko dol v Hrvate in se tako meriva, reče mi Bukovčan: glej, France, kadar hodim po tem samotnem kraju /.../«
- Volkodlak iz te zgodbe je bil zaklet, zato je bil volk v zgornjem delu telesa.
- Veriga prenosov je sestavljena iz sledečih štirih zaporednih členov: Bukovčan – oče – Franica – mi.
- V 2. in 3. odstavku je prvoosebni pripovedovalec oče, v prvem in zadnjem pa je Franica.
- Arhaizmi so: v *dolenjem koncu*, v *gornjem kraju*.
- Onikanje: Prosili smo jih kruha, ko so ga ravno iz peči jemali; ko smo jih kruha prosili, rekli so mati: »Nate, hudičevi volkodlaki, požrite, da boste sitali!«

Janez Trdina, po ljudskem motivu: Gospodična

- Neimenovane osebe, uporaba pravljičnih števil (sedem, tri), druženje nasprotij (bogataši, reveži), čudežni predmeti (gorjanski koren, voda iz tretjega studentca) in srečen konec.

Basni

Basni v poeziji

Ivan Andrejevič Krilov: Volk in jagnje

- S tovrstnim branjem po vlogah nismo dobili dramskega besedila, saj so dialogi pisani v obliki premege govora. Tudi didaskalij, ki so značilne za dramska besedila, tu ni.
- Volk je ošaben, krivičen, hinavski, ohol, brezobziren, nesramen, oblasten, nadut in žaljiv. Jagenjček je ponižen, krotek, umirjen, plah, *podredljiv*, *skromen* in *spoštljiv*.
- Ti kriv si že zato, ker lakota me grudi.
- Sporočilo se skriva v verzih: Je res: pred močnimi slabič je zmerom kriv,

Matej Bor: Osel je osel

- Oslova želja je nenavadna. Njena uresničitev osla najverjetneje ne bi osrečila.
- Osel ni samozavesten, zaradi česar verjetno pogosto trpi.
- Basen sporoča, naj se ne pretvarjamo.
- Sporočila, da je človekova notranjost pomembnejša od zunanjega videza.

Basni v prozi

Ezop: Lisica in grozdje

- a

Ezop: Mestna in podeželska miš

- Pojasnimo lahko z besedo *dežela*, ki jo prav tako pišemo brez črke j.
- b, c, č

kratka zgodba	dolga zgodba
v obliki poezije	v obliki proze
nastopajo predvsem živali s človeškimi lastnostmi (govorijo, delajo, mislijo)	nastopajo le ljudje
zabava s svojo duhovitostjo	pokaže na vrednote in opozarja na napake ljudi
ima nauk	nima nauka

Basen je kratka, duhovita, a poučna zgodba, pisana v obliki poezije ali proze. V njej nastopajo živali s človeškimi lastnostmi (govorijo, delajo, mislijo). Njihovi pripetljaji opozarjajo na napake ljudi in s tem kažejo vrednote.

Beremo in pogovarjamo se o ljubezni

Ljubezen v poeziji

Miroslav Antić: Koder plavih las

- Pesem je izpovedna, saj opisuje čustva zaljubljenega fanta.
- V dobesednem pomenu koder las razumemo v prvih treh verzih prve kitice, v prenesenem pomenu pa v zadnjih štirih verzih prve kitice.
- č, d, e

Ervin Fritz: Song o ljubezni

- b) Zaljubljenost se zdi včasih nora, a nam vseeno polepša življenje.
c) Obe pesmi govorita o ljubezni, sta igrivi, malce duhoviti in pisani v rimah.
- Beseda ljubezen se rima še na druge besede, na primer jezen, obvezen, ustrezen ...

Tone Pavček: Majnice, fulaste pesmi

- Tone Pavček in šolarji čutijo medsebojno naklonjenost in simpatijo.
- Niso ga razžalostili, saj pravi, da je temu sledil velik nasmeh.
- Ko je Tone Pavček izdal Majnice, je bil star 68 let.
- Svojo simpatijo.
- Mučni ga ljubosumje, vendar si tega ne prizna.
- Fant misli, da se njegova simpatija pretvarja, da ga ne mara, in da ga ignorira zato, ker se z njim igra.
- Opravičuje se za svoje včerajšnje obnašanje, ker je ljubosumen.
- S svojo boleznijo.
- bluziti: nespametno govoriti oziroma se obnašati; OK: v redu
- Vsi verzi 1., 2. in 3. kitice.
- Nagovor sta obe nenaslovljeni pesmi iz Majnic.

Tone Pavček: Pesem

- Prava v tem primeru pomeni *dobra*.
- Pravi, da lahko nastaja zjutraj, čez dan, zvečer ali ponoči, kar pomeni kadarkoli.
- Podčrtamo verze: prava pesem se piše, kadar ni moči / srcu biti nič drugega kakor beseda / in vsebeseda.
- Pomeni, da pravi pesnik opisuje življenje tako, kot je: včasih lepo, včasih težko.

10. Ta Pavčkova pesem je izpovedna, saj izraža čustva, ki pesnika prevevajo, ko govori o značilnostih dobrih pesmi in o tem, kako te nastajajo.
11. Pravilne trditve so:
  - ne nastane takrat, ko se pesnik odloči, da bo nekaj napisal, pa če se še tako potruji,
  - je ogledalo sveta in življenja v njem,
  - je dar, za katerega pesnik ni zaslužen,
  - mora biti med bralci razumljena, sicer ni dobra,
  - je mojstrovina.

Ljubezen v prozi

Desa Muck: Pod milim nebom

5. Povedati želi, da so sicer dobre, ampak da ne uživa, ko jih je, saj jo muči ljubosumje.
7. Ezopovo basen o lisici in grozdju.
8. Izdajo jo zardevanje in to, da pogosto počne kaj skupaj z Marjanom.
9. Ker je jezna nanjo, saj vse kaže, da bosta z Marjanom postala par.
10. Po smislu.
11. V tem romanu lahko avtoričino duhovitost zaznamo v opisu značaja obeh deklet (predvsem Vlaste) ter v zadregi, ki spremlja Tajino zaljubljenost.
12. Na koncu romana se Vlasta vrne domov in močno spremeni svoje mnenje o Rudiju.

Sue Townsend: Skrivni dnevnik Jadrana Krta, starega 13 ¾

2. Jadran najverjetneje ni vraževeren, saj bi sicer neprijetnosti, ki so se mu zgodile 13. februarja, povezal s tem, da je bil ta dan petek.
4. Iz voščilnice je mogoče sklepati, da imata težave v zakonu.
9. a
Sue Townsend je knjigo napisala leta 1982, kar je mogoče slutiti tudi iz odlomka, npr.:
Jadran ne pomisli, da bi lahko pomen besede sedemdesetnica iskal na spletu, urednik mu naroča, naj svoje pesmi napiše na pisalni stroj.
10. Jadran je z BBC-ja dobil uradno pismo, saj mu ga pošiljatelj ni poslal zato, ker bi bila prijatelj, ampak zato, ker je tam zaposlen in to sodi k njegovim delovnim opravilom.
11. Jadranu so z BBC-ja namignili, da njegova poezija ni najboljša, on pa je mislil, da mu zanjo izražajo priznanje.
14. Sklepamo lahko, da sta Jadran in Pandora postala prijatelja, mogoče celo kaj več kot to.
17. Jadran valentinovo doživlja kot *dan tistih, ki se imajo radi*, saj si želi, da bi dobil čim več voščilnic od različnih ljudi. Če bi ga doživljal kot *dan zaljubljenecv*, bi si želel le Pandorino, za katero pa zdaj pravi, da ne šteje, ker je ona že eno leto njegova punca.
18. Po smislu.

Slovenskega naroda sin

Domoljubje v poeziji

Mile Klopčič: Mary se predstavi

2. Mary Sustersich.

3. Miselni vzorec sestoji iz naslednjih podatkov: kraj bivanja: Detroit (Amerika); rojstni podatki: Marica (Šušteršič), rojena pred 14 leti nekje ob Savi; družina: živi z materjo in očetom ter nekaj brati oz. sestrami; drugo: vedenje o domu v Sloveniji: mirno naselje v dolini, mlini, njive, rože ...
4. Mary govori o problemu izseljenstva.
5. Pesem je predvsem izpovedna, saj so v njej poudarjena Maryna čustva, vendar tudi pripovedna, saj v njej spoznamo delček dekličine življenjske zgodbe.
6. Mary se je rodila v manjšem kraju nekje ob Savi. Ljudje tam so se preživljali s kmetovanjem pa tudi z mlino.
7. V starših se prebujata nostalgija in hrepenenje po domu.
8. Mama rodne kraje idealizira, zato ohranja samo lepe spomine nanje.
9. Polje ni dajalo dovolj pridelka, da bi lahko družina preživela, zato je oče zaslužek iskal v Ameriki. Uporabljena je metafora.
10. Najverjetneje bi se podpisovala Marica Šušteršič.
11. P, P, P, N, ?

Tone Kuntner: Pojem ti hvalnico

2. Pesnik nagovarja domovino.
3. Sebe imenuje sin, domovino bi torej imenoval mati.
4. O domovini pravi, da je dežela srečnih ljudi, ki ji ni para, o rojakih pa, da so delavni in da se zavzemajo za svobodo in pravico.
5. Tujce.
9. a, b, c
11. Podobnost: oba v tujini razmišljata o domovini; razlika: Mary iz Klopčičeve pesmi o domovini govori predvsem iz pripovedovanja staršev, lirski izpovedovalec v Klopčičevi pesmi pa iz svojih lastnih izkušenj, zato tudi močneje občuti hrepenenje po njej.

Domoljubje v prozi

Fran Levstik: Martin Krpan

1. Odgovori na vprašanja, zapisana ob umetnostnem besedilu:
  1. Zgodbo o Martinu Krpanu je Levstiku pripovedoval Močilar.
  2. Doma je bil z Vrha.
  3. Glavna Krpanova lastnost je silna telesna moč, v zadnji povedi drugega odstavka pa izvemo, da kljub temu sam ni iskal priložnosti za prepire, ampak se jim je izogibal.
  4. V tretjem odstavku se Krpan sreča s cesarjem.
  5. Krpan je v pogovoru s cesarjem odrezav in ne govori resnice, saj ne ve, da je gospod na vozu cesar.
  6. Po smislu.
  7. Ne, saj je Brdavs moril le tiste, s katerimi je stopil v dvoboj.
  8. Kočijaž.
  9. Praznja obleka je tista, ki je ne nosimo vsak dan, ampak le ob posebnih priložnostih, npr. za praznike.
  10. Zaporedje: nezaupljiv, napadalen, presenečen,

ponosen, ustrežljiv.

11. Po smislu.
12. Ker je Brdavs umoril cesarjevega sina.
13. Po smislu.
14. Zavedali so se, kako jim je potreben.
15. Po smislu.
16. Krpan ni bil izkušen bojevnik, saj se še nikoli ni bojeval s sulico in mečem.
17. Revni za mizo pojedjo, kolikor največ smejo oz. morejo, saj nimajo vedno priložnosti, najesti se do sitega. Bogati jedo v manjših količinah, saj vedo, da imajo vedno priložnost, uživati ob hrani.
18. Martin Krpan pravi, da je vse orožje na cesarskem dvoru le igrača.
19. Krpan si je sam izdelal orožje: kij in mesarico.
20. Občudovanje Krpanove moči.
21. Cesarične jeze se je bolj bal cesar, kar pove, da ni imel glavne besede na dvoru.
22. Reči je hotel, da ne bo nikoli premagal Brdavska.
23. Podčrtamo: Zapomnite si, cesarost, kar sem obljubil, storil bom, čeprav od jeze popokajo vsi obiskovalci, ki me mrazijo pri vas. Da bi le vsi ljudje vselej držali se svojih besedi tako, kakor se mislim jaz, ako me Bog ne udari; pa bi nihče ne vedel, kaj se pravi laž na zemlji!
24. Sopomenka: hitri žrebci.
25. Ne, ukazal je poslati ponjo.
26. Podobnost: oba sta bila močna; razlika: Krpan je bil velik, kobilica pa majhna.
27. Izgledal je smešno, saj je bil zelo skromno opravljen in je svoje dolge noge skoraj po tleh vlekel, ko je sedel na svoji majhni kobilici.
28. Njun odnos je bil nespoštljiv.
Po smislu.
29. Pegam in Lambergar sta si trikrat zdirjala nasproti, Brdavs in Martin pa le enkrat.
30. Ni bil žaljiv, saj pravi, da je lepa, dobra in mogoče tudi pametna. Krpan svojo odločitev pojasnjuje tudi s tem, da cesarična najverjetneje ne bi zmogla dolge poti na Vrh.
31. Po smislu.
32. Po smislu.
33. Povedati je hotel, da ni več tako mlad, da ne bi še ničesar v življenju izkusil in vedel.
34. Po smislu.
35. Martin je za plačilo dobil možnjo cekinov ter dovoljenje za tovorjenje angleške soli.
36. Preprostost.
37. Po smislu.

2. 10, 2, 4, 1, 8, 5, 12, 7, 9, 3, 11, 6, 13

Št. odstavka	Napačno	Pravilno
1	Močilar je zgodbo pripovedoval v soboto popoldne.	Močilar je zgodbo pripovedoval v nedeljo popoldne.
5	Na Dunaju žalujejo zaradi smrti cesarjevega očeta.	Na Dunaju žalujejo zaradi smrti cesarjevega sina.
7	Martin je posekal hrast.	Martin je posekal lipo.
9	Krpan je sam šel po kobilico.	Krpan je poslal po kobilico.
12	Cesar Martinu za plačilo ponuja cesarstvo.	Cesar Martinu za plačilo ponuja svojo hčer.
12	Cesarica Krpanu ne more odpustiti zaradi požaganega drevesa.	Cesarica Krpanu ne more odpustiti zaradi posekanega drevesa.
13	Krpan za plačilo dobi dovolilnico za tovorjenje avstrijske soli.	Krpan za plačilo dobi dovolilnico za tovorjenje angleške soli in možnjo cekinov.

4. a) – Na Dunaju (oziroma v velikih mestih) je vse drago.
– Sem vpliven.
– Vsakdo ima kakšno težavo.
b) – imeli za norca
– nihče
– bilo težko
– zelo hitro
– odvzemi
– Krpan je kladivo v roki držal z veliko lahkoto.
– Cesar se zgrozi; se naredi prijaznega
6. a) Dolžina poti od Dunaja do Vrha z dolžino kurjih črev.
b) Velikost Mretačke z velikostjo deklice, stare 13 let.
c) Vedenje o Jeruzalemu z vedenjem o svoji zadnji uri.
7. a) brez vsakršnega napora, b) zelo enostavno, c) ne vem, kod sva hodila
8. Arhaizmi nas spomnijo, da je zgodba nastala v 19. stol.
9. b) Krpan tedaj najprej naredi toporišče mesarici.
c) Ko cesar to vidi, ukaže kočijažu, naj konje ustavi.
č) Krpan ne pomišlja dolgo, ampak urno odgovori kakor vsak, ki ve, kaj pravi.
d) Kdor se je že pomeril z njim, je bil zagotovo premagan.
e) Zdelo se mu je zelo dobro.
f) Če bi to naredil, bi se mladi in stari smejali meni in moji nespameti.
10. Krpana lahko primerjamo s Pegamom, saj sta oba slovenskega rodu, oba sta se šla na Dunaj borit z velikanom (Brdavsom oziroma Lambergarjem) ter ga premagala.
11. Kralj Matjaž.

Prežihov Voranc: Dobro jutro

3. Pomeni, da je samo v prvem razredu pouk potekal v slovenščini.
5. Pouk slovenščine je potekal vedno ob zelo neugodni uri za učence, poleg tega pa so učitelji vedno poudarjali, da znanje slovenščine ni pomembno, ker je koristno le znanje nemščine.
6. a) Namiguje na to, da se je učitelj pretvarjal, da ni znal slovensko, saj je bil, sodeč po njegovem slovenskem imenu, to najverjetneje njegov materni jezik.

- b) Namiguje, da tisti, ki govorijo le slovensko, sploh niso ljudje.
- 9. Po njegovi gosposki obleki.
- 10. Voranc je najverjetneje imel slabo samopodobo. Po smislu.
- 12. Ker to zdaj ni več bistveno. Pomembno je le spoznanje, da se svojega naroda in jezika nikdar ne sme zatajiti.
- 14. Dvojezičnega pouka v praksi ni bilo; o njem so le govorili oziroma ga načrtovali na način, da do njegove izvedbe ni moglo priti.
- 15. Starinski izraz »odtihmal« pomeni »od takrat«. Starinski izrazi bralca spomnijo, da je besedilo, ki ga bere, starejše.
- 16. Uradno pismo. Po smislu.

Moj narobe svet

Moj narobe svet v poeziji

Roald Dahl: Rdeča kapica in volk

- 2. č
- 3. Pesem je pripovedna, saj je v njej jasno izražena zgodba.
- 4. NE, NE, DA, NE, NE, NE, NE, DA, NE
- 5. Rdeča kapica: mlada dama, punca, deklič, Kapica; babica: uboga starka, stara dama; volk: grozna kreatura, kosmatež, zoprna zverina.
- 6. Na koncu je Rdeča kapica volka ustrelila in si naredila plašč iz njegovega krzna.
- 7. a) Dahlova Rdeča kapica je bolj pogumna, preudarna in iznajdljiva kot tista iz Grimmove pravljice.
b) V Dahlovi pravljici ne nastopa lovec, saj ima njegova Rdeča kapica ob sebi pištolo in zmore zato sama rešiti težavo.

Moj narobe svet v prozi

Josip Jurčič: Kozlovska sodba v Višnji Gori

- 5. Tožnik je bil Andraž Slamorezec, obtoženec je bil kozel Lisec, njegov advokat pa Lukež drnulja.
- 7. Najbolj strog je bil Žužnjaj, saj je hotel ubiti tako Lukeža kot Lisca, malo manj strog je bil Pavle Zaropotaj, ki je hotel obesiti le Lisca, za najbolj milega (ali pa zaradi sovražnosti do Žužnjala le za preračunljivega) pa se je izkazal Gobežel, ki je predlagal, da po vzoru ponižnosti višnjanskega polža obema odpustijo.
- 8. Sodni postopek je bil izveden zelo nestrokovno, sodnikom gre predvsem za osebno korist.
- 9. Primeren se jim je zdel predlog, da ugotovijo, ali ima kozel pamet ali ne. Če jo ima, je kriv. Kozel se je odzval slabo, saj je bilo iz njegovih gest mogoče sklepati, da ima pamet in je torej kriv.
- 10. Na koncu je vse razsodil berač in vedež Flere Krivostegno, ki je odredil, da mora biti kozel tepen po svoji sencu (ker se je le njegova senca dotikala prepovedanih dobrot), njegov gospodar pa mora ta tepež gledati z zavezanimi očmi (ker ni dovolj skrbno čuval Lisca).
- 11. a; Pridevnik »kozlovski« označuje lastnost. Pisatelj namreč pove, kakšna je bila sodba v Višnji Gori. Bila je nespametna.

- 13. a, č
- 14. Ta Jurčičeva zgodba je kratka pripoved, zanjo je značilna šaljivost. Humoreska je kratka pripoved, za katero je značilna šaljivost.
- 16. Jurčič z izbiro imen svojih junakov kaže na to, da ne počnejo kaj zelo pomembnega ali koristnega (npr. Slamorezec, Kašopihar, Kravopasec), da radi zbujejo pozornost s svojim govorjenjem (Gobežel, Zaropotaj), da so nenavadnega videza in še bolj nenavadnega značaja (Krivostegno).
- 18. Pretiravanje se kaže predvsem v tem, da sodnik kozla Lisca imenuje »hudobna kozlovska zver«, da v njegovi želji po hrani s sosedovega vrta vidi meseno poželjivost in da pravi, da bi kozel pojedel tako veliko količino hrane, kot je najverjetneje sploh ne bi zmogetl.
- 19. Primeri: dojde – pride, pravda – sodba, život – telo, čednost – vrlina.

Norman Hunter: Profesor Modrinjak

- 3. Je raztresen.
- 6. Priimek Modrinjak namiguje na to, da je profesor moder (pravzaprav zbuja smeh, ker obnašanje tega profesorja ni modro), njegova gospodinja gospa Iztepvarka pa spomni na gospodinjstvo opravilo – iztepanje preprog.
- 7. Pretiravanje je uporabljeno zato, da pridejo profesorjeve značajske lastnosti še bolj do izraza. To slogovno sredstvo lahko opazujemo v opisu profesorjeve raztresenosti (na primer ko ne ve, kam je prišel, kje je pozabil knjigo ...) ter v njegovih nerodnosti (na primer ko si podatek zapiše na ovratnik, ko stopi v vedro milnate vode in z njim stopa po poti ...).
- 9. Hunterjeva zgodba o profesorju Modrinjaku, ki si izposoja knjigo, je kratka in duhovita.

Grške grče

Grške grče v prozi

Eduard Petiška: Sizif

- 1. Za bajke (krajše prazno besedilo) je značilno, da v njih nastopajo bajeslovna bitja, kot so rojenice, sojenice, volkodlaki, psoglavci, vedomci ... Letos smo obravnavali bajko Volkodlak.
- 2. Nanj se je obrnil, ker je bil Azopovega rečni bog in ker je upal, da ga bo zaradi Azopovega spora z Zevsom lažje pritegnil na svojo stran.
- 3. 1 – usoda, 2 – bogovi, 3 – blisk in grom, 4 – ljudj
- 5. V tej bajki nastopajo: Zevs – vladar bogov, Azop – rečni bog, Ares – bog vojne, Persefona – boginja podzemlja.
- 6. Življenje po smrti se začne, ko te pride iskat Smrt in te odpelje v podzemeljsko kraljestvo, kjer živijo sence (duše) pokojnih. Vračanje iz te dežele ni mogoče, njena vladarica je Persefona.
- 8. Sizifovo delo je delo, ki kljub trudu ne daje uspeha.
- 9. 9, 5, 6, 3, 13, 11, 2, 15, 14, 12, 4, 7, 1, 10, 8

Po Homerju: Odisej na otoku Kiklopov

- 2. – Odisej s svojo posadko pride v Polifemovo bivališče.

- Polifem pride domov, opazi skrite obiskovalce in za večerjo poje dva izmed njih.
  - Odisej da Polifemu piti vino, se mu predstavi z imenom Nihče ter ga oslepi.
  - Odisej in preživeli člani njegove posadke se, privezani na ovnovih trebuhih, rešijo iz Polifemovega bivališča.
  - Odisej se Polifemu predstavi, on pa mu oteži pot domov.
4. Njegovo glavo je primerjal s kadjo, oko z mlinskim kamnom, obrv z metlo, nos pa z lopato.
  5. Kiklop, ober, molzač, prikazen in roban.
  6. Šest.
  8. Odisej se Polifemu ni predstavil s pravim imenom, ampak izmišljenim. Nalašč je izbral tako, da je mogoče spregledati, da gre za ime, in upoštevati le informacijo, ki jo daje. Tako je Odisej preslepil Polifema in njegove prijatelje.
  10. Polifem je bil enooki velikan.
  11. Pove mu, da se je do njega tako obnašal zato, ker je na tako nezaslišan način kršil gostinsko pravo in s tem grešil zoper Zeusa – zavetnika popotnih.
  12. a) Zevs je vladar vseh bogov, Pozejdon bog morja, Atena pa boginja modrosti,
b) Večkrat je omenjen Pozejdon, saj je Polifemov oče.
  13. Uresničila se je Telemova napoved Polifemu, da mu bo Odisejeva roka utrnila vid.
  14. Jezik je starinski, saj besedilo vsebuje starinske izraze, na primer nizdol (namesto navzdol), nepogledna (namesto grda), drugovi (namesto tovariši).
  15. a) iztrebki ovc in koz,
b) prigovaljali k odhodu,
c) nagnal,
č) pojedel,
d) s tvojim primerjam,
e) domovino, kar se da, opustošenje
6. Fritz o Brdavsju pove, da je Turek.
  7. V obeh besedilih se zgodba odvija na Dunaju, le da se pri Levstiku boj med silakoma odvija na prostem, pri Fritzu pa v dvoran.
  8. Fritzovo besedilo je za razliko od Levstikovega pisano v verzih in rimah, v njem nastopijo tudi študenti, jezik je ponekod pogovorni in je brez starinskih izrazov.
  9. V prebranem odlomku lahko zaznamo podobno sporočilo, kot ga je v Martinu Krpanu zapisal Levstik, glasi se: Slovenec, bodi ponosen na svoj rod!

Gremo v gledališče

Alenka Goljevšček Kermauner: Zakaj avto zjutraj noče vžgati

2. Katra je francoski avtomobil Renault 4 (katrca). Miško je potepuški pes, ki si je nekega večera v katrci poiskal zavetje pred mrazom.
3. Miško je Katro spomnil, da ni prišla iz Francije, kot si najbrž želi, da bi, ampak je iz Novega mesta. Novo mesto pa je v evropskem ali svetovnem merilu pravzaprav tako majhno mesto, da je že skoraj vas, za katero je sicer značilna uporaba narečja (zato reče Novem majsti).
4. V 3. prizoru ju je zaneslo v Italijo (to ugotovimo iz italijanskih besed), v 4. sta prišla v arabsko puščavo (to ugotovimo po vsebini pogovora), v 8. pa v Afriko (to pove vsebina pogovora).
6. Častna taca (iz častna beseda), pamet v volan (iz pamet v glavo), Če se bo tole srečno končalo, sem jaz bernardinec (iz: če ..., potem sem jaz papež).

Ervin Fritz: Krpanova kobila

2. Pomeni, da so denar porabili za pijačo v gostilni. Zbirali so ga tako, da so si iz roke v roko podajali klobuk in je vsak po svoji presoji prispeval vanj.
3. To težavo so rešili tako, da so zvrtili luknjo v plot in skozi jo spremljali dvoboj.